

Bryssel den 22.7.2019
COM(2019) 342 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

om den gemensamma översynen av genomförandet av avtalet mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om behandling och överföring av uppgifter om finansiella betalningsmeddelanden från Europeiska unionen till Förenta staterna i enlighet med programmet för att spåra finansiering av terrorism

{SWD(2019) 301 final}

Avtalet mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om behandling och överföring av uppgifter om finansiella betalningsmeddelanden från Europeiska unionen till Förenta staterna i enlighet med programmet för att spåra finansiering av terrorism (TFTP) trädde i kraft den 1 augusti 2010¹.

Procedurfrågor

I artikel 13 i avtalet föreskrivs regelbundna gemensamma översyner av bestämmelserna om skyddsåtgärder, kontroller och ömsesidighet, vilka ska göras av översynsgrupper från Europeiska unionen och Förenta staterna, bland andra kommissionen, det amerikanska finansministeriet (nedan kallat *finansministeriet*) samt företrädare för två dataskyddsmyndigheter från EU:s medlemsstater. Sakkunniga inom säkerhets- och dataskyddsområdet, samt personer med juridisk sakkunskap kan också ingå i gruppen.

Denna rapport rör den femte gemensamma översynen av avtalet sedan det trädde i kraft och omfattar en trettiofem månader lång period mellan den 1 januari 2016 och den 30 november 2018. Den första gemensamma översynen av avtalet genomfördes i februari 2011² och omfattade de sex första månaderna efter det att avtalet trätt i kraft (den 1 augusti 2010 till den 31 januari 2011), medan den andra gemensamma översynen, som genomfördes i oktober 2012³, omfattade de efterföljande tjugo månaderna (den 1 februari 2011 till den 30 september 2012). Den tredje gemensamma översynen genomfördes i april 2014 och omfattade en period på sjutton månader (den 1 oktober 2012 till den 28 februari 2014)⁴. Den fjärde gemensamma översynen genomfördes i mars 2016 och omfattade en period på tjugotvå månader (den 1 mars 2014 till den 31 december 2015)⁵. Den 27 november 2013 antog kommissionen ett meddelande om den gemensamma rapporten från kommissionen och finansministeriet om värdet av de uppgifter som tillhandahållits genom TFTP enligt artikel 6.6 i avtalet⁶.

I enlighet med artikel 13.3 i avtalet företrädde Europeiska unionen av Europeiska kommissionen och Förenta staterna av finansministeriet vid översynen. EU:s översynsgrupp leddes av en högre tjänsteman på kommissionen och bestod av två kommissionstjänstemän samt företrädare från två dataskyddsmyndigheter.

Den femte gemensamma översynen genomfördes i två steg: den 15 januari 2019 i Haag i Europols lokaler och den 31 januari och 1 februari 2019 i Washington på finansministeriet.

Denna rapport grundar sig på finansministeriets svar på det frågeformulär som EU skickade före översynen, uppgifter från diskussionerna med finansministeriets personal och medlemmar av den amerikanska översynsgruppen samt uppgifter ur andra allmänt tillgängliga dokument från finansministeriet. I rapporten beaktas dessutom den information som

¹ EUT L 195, 27.7.2010, s. 5.

² SEK(2011) 438 slutlig.

³ SWD(2012) 454 final.

⁴ COM(2014) 513 final och SWD(2014) 264 final, 11.8.2014.

⁵ COM(2017) 31 final och SWD(2017) 17 final, 19.1.2017.

⁶ COM(2013) 843 final, 27.11.2013.

Europolpersonal har lämnat under översynen, även inlagor från Europols uppgiftsskyddsombud. För att komplettera den tillgängliga informationen träffade kommissionen även den utsedda tillhandahållaren och fick mer uppgifter. Ett möte hölls den 3 april 2019 för att få återkoppling från medlemsstaterna om bestämmelserna om ömsesidighet i avtalet.

Rekommendationer och slutsatser

På grundval av de uppgifter och förklaringar som mottagits från finansministeriet, Europol, den utsedda tillhandahållaren och de oberoende övervakarna, verifiering av relevanta dokument och på grundval av ett slumpmässigt urval av sökningar i TFTP-data är kommissionen övertygad om att avtalet och dess skyddsåtgärder och kontroller genomförs på ett korrekt sätt.

Europol utför sina kontrollåtaganden i full överensstämmelse med artikel 4 på grundval av detaljerad och regelbundet uppdaterad styrkande dokumentation som erhållits från finansministeriet. Tillsynsmekanismen fungerar väl och är effektiv när det gäller att säkra att databehandlingen uppfyller villkoren i artikel 5. Alla icke framtagna uppgifter raderas senast fem år efter mottagandet, i enlighet med artikel 6.4 i avtalet.

TFTP är fortfarande ett viktigt instrument för att få aktuell, exakt och tillförlitlig information om verksamhet som har samband med misstänkt finansiering och planering av terrorism. Det hjälper till att identifiera och spåra terrorister och deras stödnätverk över hela världen. Under den aktuella översynsperioden har EU fortsatt att dra avsevärt större nytta av TFTP. Det har blivit ett allt viktigare verktyg i och med ökningen av antalet terroristattacker sedan 2015. I vissa fall har de uppgifter som tillhandahållits enligt avtalet spelat en avgörande roll för genomförandet av enskilda utredningar gällande terroristattentat som utförts på EU:s territorium.

Vad gäller potentialen för ytterligare förbättringar föreslår kommissionen att finansministeriet, i den årliga utvärderingen av sina artikel 4-framställningar, bedömer de meddelandetyper och geografiska regioner som är mest och minst svarsbenägna avseende TFTP-sökningar. Resultatet av en sådan bedömning bör inkluderas och beaktas i senare artikel 4-framställningar. Detta skulle kunna leda till en framställan som skraddarsyttts mer i detalj för att minimera mängden uppgifter som begärs från den utsedda tillhandahållaren, i enlighet med artikel 4.2. Kommissionen föreslår vidare att finansministeriet bör förbättra sina mekanismer för att se över behovet av att lagra så kallade ”framtagna uppgifter” för att säkerställa att dessa uppgifter endast lagras så länge som krävs för den specifika undersökning eller lagföring för vilken de används (artikel 6.7). I samband med detta uppmanar kommissionen också medlemsstaterna att informera Europol som en gemensam kontaktpunkt för uppföljande information från finansministeriet när ett ärende slutligt har avyttrats, vilket i princip bör leda till att framtagna uppgifter om detta ärende raderas. Särskild uppmärksamhet bör också ägnas åt framtagna uppgifter som granskas av finansministeriets analytiker men efter en bedömning av deras relevans inte sprids vidare i samband med en viss undersökning.

Dessutom bör medlemsstaterna regelbundet ge Europol återkoppling, för vidare utbyte med finansministeriet när så är lämpligt, om mervärdet av de TFTP-ledtrådar som erhållits från finansministeriet, vilket ytterligare skulle kunna förbättra kvaliteten på och öka mängden information som utbyts enligt artiklarna 9 och 10. Kommissionen uppskattar Europols arbete med att aktivt öka medvetenheten om TFTP och att stödja medlemsstater som ber byrån om råd när de utformar riktade artikel 10-framställningar, och uppmuntrar byrån att fortsätta med det.

Kommissionen noterar att det verkar finnas effektiva förfaranden för att behandla begäranden från personer som vill kontrollera att deras dataskyddsrättigheter har respekterats i enlighet med avtalet. Kommissionen föreslår dock att finansministeriet säkerställer att sådana kontroller omfattar alla relevanta rättigheter enligt avtalet, även att uppgifter endast har sökts om det redan finns information eller bevisning som tyder på att föremålet för sökningen har en koppling till terrorism eller finansiering av terrorism.

Kommissionen välkomnar den fortsatta öppenheten hos de amerikanska myndigheterna när det gäller att utbyta information, vilket visar på TFTP:s värde i internationella insatser för att bekämpa terrorism. TFTP:s funktion och mervärde framgår tydligt av den detaljerade informationen om hur TFTP-uppgifter kan användas och används samt de konkreta fall som styrker detta i den gemensamma värderapporten och i översynen.

De amerikanska myndigheterna har i omfattande grad använt sig av möjligheten enligt artikel 9 i avtalet att spontant tillhandahålla EU:s myndigheter uppgifter från TFTP. Under översynsperioden har Europol dessutom proaktivt tagit initiativ till en rad begäranden enligt artikel 10 i avtalet. Dessa åtgärder har bidragit till att öka medvetenheten om TFTP bland EU:s myndigheter, vilket har lett till att det oftare har använts av dessa myndigheter. EU:s myndigheter påpekade att de ledtrådar som finansministeriet tillhandahåller på papper skulle kunna behandlas mer effektivt om de tillhandahålls digitalt. Kommissionen uppmanar finansministeriet och Europol att överväga olika sätt att underlätta hanteringen av ledtrådar, i överensstämmelse med säkerhetsbestämmelserna i TFTP.

En regelbunden översyn av avtalet är nödvändig för att garantera att det genomförs korrekt, för att bygga upp förtroendet mellan de avtalsslutande parterna och för att ge berörda parter garantier för nyttan av TFTP-instrumentet. Kommissionen och finansministeriet har kommit överens om att nästa gemensamma översyn enligt artikel 13 i avtalet ska ske i början av 2021.

Avtalets funktion, den gemensamma översynen, dess resultat och rekommendationer beskrivs i detalj i det arbetsdokument som åtföljer denna rapport.